

Ἡ Ἁγία Βαρβάρα

Ἀρχιμανδρίτη Φώτιου Ἰωακείμ

Βαρβάρα ἡ ἁγία ἔζησε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βασιλείας τοῦ μεγάλου διώκτη τῶν Χριστιανῶν, τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορα Διοκλητιανοῦ (284-305). Ἐπίγεια πατρίδα της ὑπῆρξε ἡ σπουδαία ἀρχαία πόλη τοῦ Λιβάνου, Ἡλιούπολη, ἡ γνωστὴ στὰ προελληνικά της χρόνια, ἀλλὰ καὶ μέχρι σήμερα, μὲ τὴ φοινικικὴ ὀνομασία της ὡς Μπάαλμπεκ, δηλαδὴ πόλη τοῦ Βάαλ. Ὁ Βάαλ ἦταν ἡ ἀντίστοιχη σημιτικὴ θεότητα πρὸς τὸν ἑλληνικὸ Δία. Καὶ ἐπειδὴ ἐκεῖ λατρευόταν κατεξοχὴν αὐτὸς ὁ ψευδοθεός, ποὺ ἐθεωρεῖτο κατὰ τὴ μυθολογία ὁ θεὸς τοῦ ἡλίου, ὀνομάστηκε καὶ ἡ πόλη ἐκείνη ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες Ἡλιούπολη, πόλη δηλαδὴ τοῦ ἡλίου. Ἡ περίφημη τούτη πόλη, ποὺ ποτὲ δὲν ἐγκαταλείφθηκε ἀπὸ κατοίκους, βρίσκεται 85 χλμ. βορειοδυτικὰ τῆς Βηρυτοῦ καὶ 75 χλμ. βόρεια τῆς Δαμασκοῦ, κτισμένη σὲ ὕψος 1170 μ., στὰ ὄρη τοῦ Λιβάνου. Σήμερα ἀριθμεῖ 72000 κατοίκους καὶ διατηρεῖ πλεῖστα ὅσα ἀρχαῖα ὠραιότατα ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα στὸν χῶρο της. Στὴν πόλη τούτη, λοιπὸν, ποὺ γειτονεῖ σχετικὰ μὲ τὸ νησί μας, εἶδε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἡ ἁγία μας, ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἀντικρύσει ἐκεῖ τὸ φῶς τοῦ ἀληθινοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης, τοῦ Χριστοῦ. Ὁ πατέρας της, ὀνόματι Διόσκορος, πλούσιος εἰδωλοάτρης, ἦταν τοπάρχης, τοπικὸς δηλαδὴ ἄρχοντας καὶ ἐξουσιαστὴς τῆς Ἡλιούπολης. Ἡ Βαρβάρα, ἀπὸ μικρὴ, εἶχε ἐξαιρετικὴ σωματικὴ ὠραιότητα, ποὺ προμήνυε τὴ μέλλουσα πνευματικὴ ὁμορφιά της. Ἐπιθυμῶντας νὰ διαφυλάξει τούτη τὴν ὠραιότητα ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἀνδρῶν ὁ Διόσκορος, ὅταν κάποτε ἐτοιμαζόταν νὰ κάνει ἓνα μακρινὸ ταξίδι, ἔκλεισε τὴν κόρη του σὲ πύργο ὑψηλὸ μέσα στὸ παλάτι του. Ἐκεῖ πρόσταξε νὰ παραμένει πλέον ἡ Βαρβάρα, στὴν ὁποία φρόντισε νὰ δώσει ὅλα τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ, καθὼς καὶ λαμπρὴ μόρφωση. Τίποτα ὅμως ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν στάθηκε ἱκανὸ νὰ ἐμποδίσει τὴν καθαρὴ τῆς διάνοια νὰ ὀδηγηθεῖ, ἀκολουθῶντας τὴν ἔμφυτη στὸν κάθε ἄνθρωπο εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, στὴ γνῶση τοῦ ἐνὸς καὶ ἀληθινοῦ Θεοῦ. Παρόλο, λοιπὸν, ποὺ ἡ ταπεινὴ τούτη κόρη βρισκόταν κλεισμένη στὸ παλάτι τοῦ πατέρα της, μέσα σὲ μιὰ πόλη-κέντρο τῆς εἰδωλολατρίας, στοχαζόμενη ἀπὸ τὴν ὑλικὴ φύση τὴν ὕπαρξη καὶ παρουσία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὀδηγήθηκε ἀπὸ τὴ Χάρη Του στὴ γνῶση καὶ πίστη τῆς Ἁγίας Τριάδος. Καὶ ἡ ἀγνὴ καρδιά της ἀποστράφηκε τὶς ἐγκόσμιες ματαιότητες καὶ ποθοῦσε μόνο ἓνα: Τὸν ἐπουράνιο Νυμφίον της, Χριστό. Πρόκειται γιὰ μία, πράγματι, σπάνια, ἴσως μοναδική, περίπτωση, ποὺ ἓνας ἄνθρωπος, μία γυναίκα, ὀδηγήθηκε ἀπὸ τὴν προαίρεσή της στὴ θεογνωσία, καὶ μάλιστα, ὅπως ἀμέσως πιὸ κάτω θὰ δοῦμε, θεολόγησε καὶ μὲ τὴν πράξη τὸ Μυστήριον, τὸ Δόγμα τοῦ ἐνὸς καὶ ταυτόχρονα Τριαδικοῦ Θεοῦ μας.

Ὁ Διόσκορος, ἀναχωρῶντας γιὰ τὸ ταξίδι του, εἶχε προστάξει νὰ κατασκευάσουν στὴ βάση τοῦ πύργου τοῦ ἓνα λουτρό, ὅπου διέταξε νὰ φτιάξουν δύο μόνο παράθυρα. Βλέποντας ἡ Βαρβάρα αὐτὴ τὴν κατασκευὴ, ἐνῶ ἔλειπε ὁ πατέρας της, ζήτησε ἀπὸ τοὺς ἐργάτες καὶ ἀνοίξαν καὶ ἓνα τρίτον παράθυρον, γιατί, ὅπως εἶπε: *«ἡ αἵθουσα ἔπρεπε νὰ φωτίζεται ἀπὸ φῶς τριπλό, σύμβολον τοῦ τριαδικοῦ φωτός, δηλαδὴ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ποὺ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον στὸν κόσμον»*. Ὅταν ἐπέστρεψε ἀπὸ τὸ ταξίδι του ὁ Διόσκορος, ἔχοντας ἤδη πολλὰς προτάσεις γιὰ συνοικέσια πλούσια, ἀντιμετώπισε τὴ σταθερὴ ἄρνηση τῆς κόρης, ποὺ ἐπιθυμοῦσε νὰ ἀφιερῶσει τὴν παρθενία της, ὅλο τὸν ἑαυτὸν της, στὸν Χριστό. Στὸν πατέρα της, βεβαίως, προφασιζόταν ἀρχικῶς διάφορες δικαιολογίες. Αὐτός, ὅταν πληροφορήθηκε καὶ τὴ διάνοιξη τοῦ τρίτου παραθύρου

στο λουτρό με έντολή τῆς κόρης του, γεμάτος ὀργή, ζήτησε νὰ μάθει τὸν λόγο. Τότε ἡ Βαρβάρα ἀτρόμητη, ἐνώπιον τοῦ φανατικοῦ ἐκείνου εἰδωλόατρη πατέρα της, ἔκανε ἐπάνω της τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ καί, δείχνοντάς του ἐνωμένα τὰ τρία της δάκτυλα, θεολόγησε καὶ πάλιν τὸ δόγμα τῆς Ἁγίας Τριάδος, λέγοντάς του: «*Πατήρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, τοῦτο εἶναι τὸ μοναδικὸ ἀληθινὸ φῶς, ποὺ φωτίζει ὅλη τὴν κτίση, καὶ μέσω τούτου τοῦ σημείου τοῦ Σταυροῦ σώζονται οἱ ἄνθρωποι*». Ἐξαλλος ἀπὸ θυμὸ ὁ Διόσκορος, ἄρπαξε τὸ σπαθί του νὰ τὴ σφάξει ἐπὶ τόπου. Ἄλλ' ἡ κόρη διέφυγε καὶ κατέφυγε σὲ πλησίον ὄρος, ὅπου, θαυματουργικά, ἄνοιξε ἕνας βράχος καὶ τὴ δέχθηκε μέσα, ὅπως παλαιότερα τὴν πρωτομάρτυρα Θέκλα, γιὰ νὰ περάσει ἀντίκρυ. Τελικά, προδομένη ἀπὸ ἕναν πονηρὸ βοσκό, συνελήφθη ἀπὸ τὸν πατέρα της, ποὺ τὴν ἔσυρε ἀπ' τὰ πλούσια μακριὰ μαλλιά της ἐνώπιον τοῦ ἐπάρχου. Ἐκεῖ ἡ ἁγία ὁμολόγησε δημόσια τὸν Χριστὸ καὶ χλεύασε τὰ εἰδῶλα, γιὰ νὰ μαστιγωθεῖ καὶ νὰ βασανισθεῖ ἀνελέητα καὶ στὴ συνέχεια νὰ ριχθεῖ αἰμόφυρτη σὲ σκοτεινὴ φυλακή. Ἄλλ' ὁ Χριστός, γιὰ τὸν Ὅποιο τόσα ἔπασχε, ἐμφανίσθηκε τὸ βράδυ, τῆς θεράπευσε ὅλες τὶς πληγές καὶ τὴν ἐνίσχυσε, νὰ ὑπομείνει μέχρι τὸ τέλος τὸ μαρτύριό της. Τὴν ἐπομένη καὶ πάλιν ὑποβάλλεται ἡ ἁγία σὲ δεινὰ κολαστήρια καὶ γυμνώνεται, γιὰ νὰ πομπευθεῖ καὶ νὰ καταισχυνοθεῖ, περιφερόμενη στὴν πόλη. Μὰ ὁ Κύριος ἀπέστειλε νεφέλη φωτεινὴ ἐξ οὐρανοῦ, ποὺ τὴ σκέπασε ὡς φωτεινὸ ἱμάτιο. Μὲ τὴν ὑπομονὴ καὶ τὰ θαύματά της ἡ Βαρβάρα ὁδήγησε στὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ μιὰ νεαρὴ γυναίκα, ὀνόματι Ἰουλιανή, μὲ τὴν ὁποία ἔλαβαν μαζί τὸ στέφος τοῦ μαρτυρίου. Οἱ δύο κόρες ὁδηγήθηκαν στὴν κορυφὴ βουνοῦ, ὅπου τὴν Ἰουλιανὴ ἀποκεφάλισε ἕνας δήμιος, ἐνῶ τὴ Βαρβάρα ὁ ἴδιος ὁ ἄσπλαχνος πατέρας της. Μὰ ἡ θεία δίκη δὲν ἄργησε νὰ τὸν βρεῖ: κατεβαίνοντας ἀπ' τὸ βουνό, κεραυνὸς κατέκαυσε τὸν ἴδιο καὶ ὅλα τὰ ὑποστατικά του!

Τότε, κάποιος εὐλαβὴς Χριστιανὸς, ὀνόματι Οὐαλεντῖνος, ἔλαβε κρυφὰ τὰ ἱερὰ λείψανα τῶν δύο μαρτύρων καὶ τὰ ἐνεταφίασε μὲ κάθε τιμὴ σὲ κάποιο χωριό, Γελάσια ἢ Γελασσό, κοντὰ στὴν πόλη τῶν Εὐχαΐτων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τὰ λείψανα τῆς ἁγίας, ποὺ ἀνακομίσθηκαν ἀργότερα, διεσπάρησαν σὲ πλεῖστα χριστιανικά μέρη, ἐνεργώντας πλήθος ἰαμάτων σ' ὅσους τὰ προσκυνοῦσαν καὶ προσκυνοῦν μὲ πίστη. Ἐξαιρέτως ἡ μάρτυς ἔλαβε τὴ χάρη τῆς θεραπείας τῶν λοιμικῶν (δηλαδή μεταδοτικῶν) ἀσθενειῶν, ὅπως τῆς λέπρας (παλαιότερα), τῆς πανούκλας κ.ἄ.

Στὸ νησί μας τιμήθηκε ἀπὸ πολὺ ἐνωρὶς ἡ ἁγία Βαρβάρα. Κοντὰ στὸ χωριὸ Κορόβεια τῆς Καρπασίας, ἐντοπίσθηκε πρὶν λίγα χρόνια ἐρειπωμένη βασιλικὴ στὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Βαρβάρας, ποὺ χρονολογήθηκε στὸν 8^ο αἰῶνα, πέριξ τῆς ὁποίας εὐρίσκονται λαξευτὰ σπήλαια-ἀσκητήρια. Δύο χωριά, τριάντα περίπου ναοὶ καὶ εἰκοσιεννέα ἄλλα τοπωνύμια τιμῶνται στὴν Κύπρο στὸ ὄνομα τῆς λαοφίλητης τούτης ἁγίας, ἐνῶ τοιχογραφίες της κοσμοῦν ναοὺς μας ἀπὸ τὸν 12^ο αἰῶνα τουλάχιστον.

Ἀλλὰ, κατὰ τὸν ἱερὸ Χρυστόστομο, «*τιμὴ μάρτυρος, μίμησις μάρτυρος*». Κι ἐμεῖς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, γιὰ νὰ τιμήσουμε τὴν παρθενομάρτυρα Βαρβάρα, ἄς ἀγωνισθοῦμε νὰ μιμηθοῦμε ὁ καθένας τὸ κατὰ δύναμη κάτι ἀπ' τὶς ἔνθεες ἀρετές της: τὴν ἀγνότητα καὶ σωφροσύνη της, τὴ ζέουσα πίστη της, τὴ λαμπρὴ ὁμολογία της, τὴν μέχρι θανάτου ἀγάπη της στὸν Χριστὸ μας. Κι ἐμεῖς σήμερα, στοὺς ἔσχατους καὶ ζοφεροὺς τούτους χρόνους, ποὺ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐπεφύλαξε νὰ ζήσουμε, καλούμαστε νὰ δώσουμε μαρτυρία Χριστοῦ, ἔστω μὲ τὸν τρόπο τῆς ζωῆς μας. Κι ἂν ἔτσι ζοῦμε, μὲ πίστη θερμὴ, μὲ ἀγάπη στὸν Θεὸ καὶ τὸν πλησίον, μὲ μετάνοια,

μὲ ἐνσυνείδητη μετοχή στὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας, θὰ ἐπισπάσουμε πλούσια τὴ Χάρι τοῦ Θεοῦ. Καὶ θὰ ἀξιωθοῦμε καὶ μὲ τὶς πρεσβεΐες τῆς μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας νὰ εἰσέλθουμε στὸν οὐράνιο ἐκεῖνο νυμφῶνα, ὅπου χοροὶ ἁγίων καὶ Ἀγγέλων ὑμνοῦν ἀκατάπαυστα τὸ φῶς τὸ τριλαμπές τῆς Ἁγίας Τριάδος, στὴν ὁποία ἀνήκει ἡ δόξα στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν!

* Πηγή: Ἰστολόγιο Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μόρφου – <http://immorfou.org.cy/local-saints/647-omilia-ag-varvara.html>